

VIRTUAL REALITY IS REALITEIT

Het MCL ontwikkelt sinds kort samen met NHL Stenden VR-simulatietrainingen voor zorgmedewerkers van het ziekenhuis. De levensechte trainingssituaties leiden tot enthousiaste reacties. “Willen we de zorg in de toekomst op niveau houden, dan kunnen we niet meer zonder VR.”

tekst Rogier Verhagen fotografie Menno de Boer

Heleen Nap, teammanager zorgproces van verpleegafdeling U kwam in aanraking met VR toen ze een cursus digitale innovaties volgde. “Er ging voor mij een wereld open. Ik zet zo’n VR-bril op en ik zie een levensechte patiënt liggen. Die kijkt naar me en vraagt mijn hulp. Ik voelde direct de urgentie om te handelen. Het leek levensecht! Ik vroeg me af hoe we dat in de praktijk kunnen inzetten om verpleegkundigen meer dingen te leren, en wat betekent dat dan voor ons?”

Klinisch redeneren

Tijdens overleg hierover met NHL Stenden bleek de opleiding enthousiast. Samen ontwikkelden ze een eerste training op basis van een patiëntencasus zoals die op afdeling U vaker voorkomt. Nap: “De casus was een patiënt die een darmoperatie heeft gehad en zijn situatie verslechterde.

Hij ging hemodynamisch achteruit, had pijn en moest overgeven. Wat is er dan aan de hand? Op dat moment moet je klinisch redeneren. Afhankelijk van de stappen die je zet, gaat de patiënt voor- of achteruit.” Nap zag dat de realistische VR-training de verpleegkundigen aansprak. “Ze zien die patiënt liggen, die zegt: ‘ik heb pijn, ik moet overgeven...’. Met alle emoties die zo’n scenario oproept, wordt de verpleegkundige echt getest. Je wordt er helemaal ingetrokken.” Decaan Christiaan Boerma van de MCL Academie vult aan: “Het heet VR, maar het is realiteit!” Ook Corina Koning, adviseur Leren en Ontwikkelen van de MCL Academie zag de kansen die VR biedt voor het ziekenhuis en de zorg. “VR biedt de mogelijkheid om verschillende vaardigheden te oefenen. Zowel vakinhoudelijk als op het gebied van samenwerken, communiceren en het tonen

OPLEIDEN

"DAN HEBBEN WE SIMULATIEONDERWIJS HARD NODIG OM DE ZORGKwaliteit OP PEIL TE HOUDEN"

van leiderschap. In de training zit ook een situatie dat jij het nodig vindt dat de arts nu langs komt om de patiënt te beoordelen, maar dat die op dit moment geen tijd heeft. Wat doe je dan als verpleegkundige? Binnen een VR-scenario kun je dit soort situaties op interactieve wijze oefenen en ondervinden wat de mogelijke gevolgen zijn voor de patiënt en jouw handelen."

Onbeperkt oefenen

NHL Stenden ontving voor dit idee van VR-simulatie in de zorg de Nationale Onderwijs Premie 2023 uit handen van minister Dijkgraaf en inmiddels wordt op diverse plekken in het ziekenhuis casuïstiek uitgewerkt tot VR-trainingen. Boerma: "Wij vertellen hoe het echt in de praktijk gaat en NHL Stenden bouwt dat nauwkeurig, digitaal na. Bijvoorbeeld de complexe, zeldzame situatie als de reanimatie van een pasgeborene. Maar wat als die baby een hazenlip heeft? Dan past dat kapje niet. Dat vergt dus weer andere vaardigheden. Hoe vaak kom je zo'n situatie in de realiteit tegen? Met VR kunnen we dat soort situaties onbeperkt trainen en dat hoeft niet eens op de werkvloer. Dat is een enorme meerwaarde." Nap vult aan: "Met VR kunnen we bovendien de ervaring van de patiënt centraal stellen, of gesprekstechnieken oefenen. In principe kan een hele collegezaal meekijken. Wat er in

de VR-simulatie gebeurt, wordt geprojecteerd in een zaal en iedereen ziet en hoort wat er gebeurt. Dat evalueren we direct en dat heeft een mooi leereffect."

Catch 22

De inzet van VR past volgens Boerma in het MCL-profiel van topklinisch ziekenhuis. "We richten ons nu op verpleegkundigen die zich doorontwikkelen en bijgeschoold worden. Maar we kunnen dit ook gebruiken voor mensen die vanuit een ander vak willen instromen in de zorg. Hun opleiding vergt extra tijd en aandacht van de begeleiders en zij hebben die tijd niet. Maar we hebben het zo druk omdat we mensen nodig hebben en die moet je eerst opleiden. Dat is een 'catch 22'. We hebben die instromers nodig en met VR bereiden we ze beter voor op de praktijk. Er is bewijs dat mensen die op deze manier in de praktijk stappen, het ook direct beter doen." Koning haakt in: "De opleiding HBO-V kent een uitval van 40% en dat komt voor een deel omdat de studenten geen realistisch beeld van het vak hebben. Met deze VR-scenario's schetsen we een realistischer beeld van het werk in het ziekenhuis en kunnen een goede match te maken tussen studenten en beschikbare stageplaatsen. VR vervangt de realiteit niet, maar het zorgt er wel voor dat studenten en verpleegkundigen beter beslagen ten ijs komen."

"ER GING VOOR MIJ EEN WERELD OPEN"

Virtuele cockpit

Nadelen zijn er eigenlijk niet. Behalve dan dat de praktijk soms weerbarstiger is dan de theorie. "Maar dat is het ook in een skillslab", zegt Boerma. "Piloten trainen ook in de simulator. Pas als je dat heel goed kunt, mag je echt vliegen. Maak dus een virtuele cockpit voor zorgpersoneel. Ook voor

OK-personeel heeft VR een meerwaarde en zelfs voor de snijdende vakken. Want we hebben personeelstekorten op alle fronten. We verwachten rond 2030 een tekort van 150.000 mensen in de zorg, waarvan 20.000 in het ziekenhuis. Dan hebben we simulatieonderwijs hard nodig om de zorgkwaliteit op peil te houden." ■